

льності ЄС, вступ до якого виступав стратегічною метою держави. По-друге, організація Поліції ПР сьогодні засвідчує баланс між організаційними зусиллями і ресурсним забезпеченням, які зосереджені на досягненні чітких результатів у показниках ефективності поліцейських сил.

Бібліографічні посилання:

1. Проневич О.С. Професійні спілки як форма контролю за дотриманням соціально-трудових прав працівників поліції (на прикладі Німеччини та Польщі). *Право і Безпека*. 2012. № 2. С. 170-174. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_2_39.

2. Проневич О.С. Адміністративно-правові засади діяльності Головної комендатури поліції Польщі. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2012. № 2. С. 314-323. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2012_2_45.

3. Підюков П.П. Структура, система та компетенція поліції Польщі в контексті реформування системи МВС України / П.П. Підюков, М.О. Амонс, О.В. Камінська. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2012. Вип. 2. С. 23-30. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2012_2_5.

4. Передерій О.С. Спеціальні гарантії здійснення компетенції поліцією в країнах континентальної правової сім'ї (загальнотеоретична характеристика на прикладі Польщі). *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2007. № 39. С. 53-60. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2007_39_9.

5. Центрально-Восточная Европа во второй половине XX века: в 3-х т. Т. 3. Трансформации 90-х годов. Ч. 2. М.: Наука, 2002. 464 с.

6. Policja w III Rzeczypospolitej (1990-2010). <http://www.info.policja.pl/inf/historia/policja-w-iii-rp/policja-w-iii-rzeczypo/67621,Policja-w-III-Rzeczypospolitej-19902010.html>.

7. Вишеградская Европа: откуда и куда? Два десятилетия по пути реформ в Венгрии, Польше, Словакии и Чехии / под ред. Л.Н. Шишлиной. М.: Весь Мир, 2010. 568 с.

8. Policja najlepiej oceniana formacją mundurową. Dodano: 21.03.2016. <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/123998,Policja-najlepiej-oceniana-formacja-mundurowa.html?sid=3d12ae49f932e0e06>.

КОРНЄВА

Ольга Володимирівна,

доцент кафедри

управління та адміністрування

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

кандидат наук з державного управління

ОСОБЛИВОСТІ «ІНДЕКСУ СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ» В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

Протягом останніх кілька років Україна дещо поліпшила свої позиції в рейтингу «Індекс сприйняття корупції» – про це повідомила 29 січня 2019 р. міжнародна організація Transparency International. За результатами опитувань

експертів та представників бізнесу, Україна набрала 32 бали зі ста можливих, на два бали більше, ніж торік, і посіла 122-е місце за підсумками 2018 року, розділивши його з Малі, Малаві та Ліберією.

Менш корумпованими за сприйняттям, ніж Україна, є всі країни ЄС, включно з Болгарією, яка має найгірші показники в Євросоюзі – 42 бали.

В цілому, тенденція по Європі говорить, що країни східноєвропейської частини континенту знаходяться у значно гіршому положенні сприйняття корупції ніж його західна частина. «Індекс сприйняття корупції» Transparency International демонструє, що у 2018 році так звані члени ЄС-15 [1] набрали 88 зі 100 балів. Найвищий бал – 88 отримала Данія, у той час як члени ЄС, що вступили до Євросоюзу відносно нещодавно, набрали від 73 балів (Естонія) до 42 балів (Болгарія).

Як наголошують дослідники, причинами такого розриву в сприйнятті корупції є історичний спадок цих країн, де верховенство права було відсутнє багато років, що вкорінилося в традиції, менталітеті, успадкованого від комуністичного минулого. Популістські та авторитарні тенденції в деяких нових членах Європейського Союзу суттєво погіршують ситуацію [4].

Експерти підкреслюють, що результати боротьби з хабарництвом все більше не відповідають очікуванням громадян цих країн. Корупція у всіх її формах (і невизначеності, які вона привносить у життя пересічного громадянина чи підприємця) є чинником, яким не слід нехтувати при величезному переміщенні людей (не тільки самих освічених, але майже всіх, хто може емігрувати) зі сходу на захід європейського континенту, який сам по собі викликає серйозну «витік мізків» або навіть загальну депопуляцію численних районів у країнах з перехідною економікою. Не кажучи вже про те, що корупція безпосередньо уповільнює економічний розвиток і ще більше порушує хитку політичну і соціальну стабільність [4].

Наприклад, невідповідність між очікуваннями громадян і фактичними діями правлячої еліти в боротьбі з корупцією, можливо, є найбільш суттєвим у Румунії. У 2007 році, коли вони були прийняті в повноправні члени ЄС, Румунія і Болгарія вважалися «хворими державами» ЄС, обвинуваченими в тому, що вони «проникли» в нього лише через своє геополітичне положення. Між тим Румунія швидко реформувалася, а Болгарія повільніше.

Також Сербія стикається з серйозними перешкодами в реалізації одного з законів, що мають вирішальне значення для успішної інституційної боротьби з хабарництвом: закону про захист інформаторів. Колись відзначивши дуже розумний і сучасний закон у цій галузі, в країні зараз відбуваються арешти кількох видних викривачів, які виявили конфлікт інтересів, а також угоди, які були непрозорими і нанесення шкоди державним фінансам і інтересам, особливо в «особливих галузях» та в міжнародній торгівлі зброєю. Цей приклад говорить про те, що без стримувань і противаг в системі, включаючи автономію органів прокуратури та судових органів, навіть найкращі закони не досягають проголошених цілей. Авторитаризм і політичний волю-

нтаризм тоді просто перетікають в правову сферу, і верховенство права знаходиться під серйозною загрозою. Таким чином, сигнал про те, що корупція може залишитися непоміченою, направляє тисячам інших державних службовців [4].

Експерти Transparency International вказують, що ріст показників України відбувся, зокрема, завдяки оцінці ситуації з боку бізнесу. Про це свідчить аналіз досліджень, на основі яких розраховували Індекс. Позитивний вплив справило запровадження процедури автоматичного відшкодування податку на додану вартість, розширення сфер роботи систем ProZorro і ProZorro. Продажі та діяльність інституту бізнес-омбудсмена [2].

Також Transparency International – Україна зазначає часткове виконання рекомендації організації на 2018 рік щодо створення Антикорупційного суду. Україна ухвалила відповідне законодавство, однак повноцінний запуск Вищого антикорупційного суду перенесено на 2019 рік.

Проте більшість рекомендацій були проігноровані. Українська держава не дослухалася до рекомендації підвищити роль громадськості у процесі перевірки кандидатів на посади суддів. Громадська рада доброчесності неодноразово опинялася в ситуації, коли Вища кваліфікаційна комісія суддів ігнорувала її висновки щодо претендентів.

Не було посилено Національного антикорупційного бюро України. Натомість зміни до законодавства ускладнили проведення експертиз у кримінальних провадженнях. Замість припинення неконструктивного публічного протистояння між правоохоронними органами Україна стала свідком його загострення. Тиск на активістів та журналістів так і не припинився. Страшним прикладом цієї тенденції стало вбивство Катерини Гандзюк.

Не створено умов для перезапуску Національного агентства з питань запобігання корупції. Дискредитований орган і далі не здатний ефективно виконувати свою роль в антикорупційній інфраструктурі [3].

Анонсована автоматична перевірка електронних декларацій фактично не має практичного сенсу, оскільки НАЗК не отримало доступу до деяких державних реєстрів. НАЗК так і не стало технічним адміністратором реєстру е-декларацій. А тендер на аудит його діяльності було проведено з порушенням закону.

Служба безпеки України та Національна поліція не позбулися функції боротьби з економічними злочинами. Служби фінансових розслідувань досі не створено [1].

Таким чином, як наголошують експерти з розрахунку Індeksu, прогрес останніх років був забезпечений головним чином реформами, які були започатковані ще в 2014 році. Проте одним з головних факторів стримування антикорупційного поступу досі залишається брак політичної волі.

Бібліографічні посилання:

1. Індекс сприйняття корупції 2018. Режим доступу: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2018/>

2. «Індекс сприйняття корупції»: Україна дещо змінила позиції. Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29735869.html>.

3. Свіжий рейтинг сприйняття корупції: Україна знову найгірша в Європі, окрім Росії. Режим доступу: https://antikor.com.ua/articles/283891-svihij_rejting_sprijnjattja_koruptsiji_ukrajina_znovu_najgirsha_v_jevropi_okrim_rosiji.

4. Corruption in Europe: More consistent and reliable EU could prevent rule-of-law setbacks. Режим доступу: <http://freedombarometer.org/blog/corruption-in-europe-more-consistent-and-reliable-eu-could-prevent-rule-of-law-setbacks-88/?fbclid=IwAR09ncczAH7nTvY2OHrESHJDvo8upswk4>.

КРУГЛОВА

Ольга Олександрівна,

доцент кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ: ЗАГАЛЬНОСВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ

Процеси глобалізації, що відбуваються в сучасному світі, стають підставами не лише для розвитку міжнародних соціально-економічних відносин, культурної інтеграції та законодавчої уніфікації, а й сприяють таким негативним явищам, як транснаціональна злочинність, в тому числі – транснаціональна корупція.

Корупція є глобальною проблемою багатьох сучасних країн. Вона створює перешкоду для нормального, прогресивного економічного та соціального розвитку. Вже не одне десятиліття світова спільнота наголошує на необхідності вирішення цієї проблеми. Результатом такої міжнародної політики стало ухвалення цілого комплексу міжнародно-правових актів, підготовлених та прийнятих в Організації Об'єднаних Націй, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації американських держав, Раді Європи, Європейському Союзу, Африканському Союзу. Запропоновані різноманітні міжнародні юридичні способи вирішення цієї проблеми в певній мірі відрізняються, однак їх об'єднує спільна мета – встановлення загальних стандартів боротьби з корупцією.

Важливим етапом в історії розвитку міжнародно-правових відносин у сфері запобігання та протидії корупції є підписання міжнародною спільнотою 9 грудня 2003 року в м. Меріда (Мексика) Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Для України цей міжнародний акт набув чинності з 01.01.2010. Його вважають найзмістовнішим правовим актом – міжнародним договором, спрямованим на запобігання та боротьбу з корупцією як у світовому, так і в національному масштабі [1].